

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

"...Nova resnica je obsenčila svet, izkušen človek mi je razložil: hlapčuj, da boš napojen in nasičen, ter nič ne izprašuj, kdo ti je gospodar in kaj ti ukazujejo hlapci, ki so se radovoljno prodali, pa so bolj goreči od gospodarja samega... Hlapci! Za hlapce rojeni, za hlapce vzgojeni, ustvarjeni za hlapčevanje."
I. Cankar: "HLAPCI"

LETNIK VI, VOLUME VI

TORONTO, 20. NOVEMBER 1956

ŠTEVILKA: 11 — NUMBER: 11.

TITO IN KRIZA NA MADŽARSKEM

Mnogi politiki in komentatorji Zapada hočejo pripisati Titu zasluge za razvoj zadnjih dogodkov v satelitskih državah, ki streme za večjo neodvisnostjo od Moskve - z izjemo ponesrečene vstaje na Madžarskem, kjer so očitno prevladali protikomunistični elementi, ki pa so zopet morali doživeti razočaranje, da jih je Zapad pustil na cedilu kljub številnim obljubam, da bo pomagal vsakemu narodu, ki se bo uprl tujemu nasilju.

To bajko je razkrinkal bivši Titov sodelavec Bogdan Radica, ki je v posebnem članku (objavljen je bil v Torontskem The Daily Staru 31. oktobra 1956) pravilno opozoril, da je popuščanje Moskve glede neposrednega nadzorstva nad satelitskimi državami preje znak moči kot pa slabosti. Komunisti so si toliko svesti zvestobe komunističnih voditeljev v raznih državah, da se lahko mirno odpovedo raznim zunanji garancijam, ki so vzbujale v svetu pohujšanje in hudo kri med širokimi sloji v satelitskih državah. Titov zglede je v dosednji zgodovini že tudi dovolj jasno dokazal Moskvi, da lahko v vseh važnih stvareh računa na podporo in popolno poslušnost teh "neodvisnih" komunističnih držav. Kot dokazujejo dogodki zadnjih dni, je bilo dogovorjenom, da bo ostalo vse pri starem tako glede političnega monopola komunistične stranke, obdržanju komunističnega gospodarstva ter političnem sodelovanju vseh komunističnih držav z Moskvo.

Drugi opazovalci mednarodnega življenja opozarjajo, da je treba spremembe v komunistični taktiki pripisati predvsem vplivu komunistične Kitajske, ki priporoča, naj komunistične države prenehajo z direktnim preganjanjem in ustvarjanjem verskih in političnih mučencev in dosega iste cilje za manj očitnimi sredstvi. Namesto da bi duhovnike metali v ječo, naj jim onemogočijo delo z raznimi navidez malenkostnimi šikanami in gospodarskim pritiskom in podobno.

Bodočnost bo pokazala, v koliko so se komunistični mogotci pri svojih računih vsteli. Zalostno zaključeno poglavje na Madžarskem dokazuje, da ljudske množice niso zadovoljne s tako prevaro, ki je predvsem namenjena zmaterializiranemu Zapadu. Prav lahko je mogoče, da bo ljudska nevolja izbruhnila še kje drugje na dan. Seveda bodo zopet

"V ŽIVLJENJE, Z VERO V BOGA IN SAMEGA SEBE!"

14. decembra 1940 je nenadoma umrl v Beogradu dolgoletni politični vodja slovenskega naroda dr. Anton Korošec.

Pokoj njegovi duši in slava njegovemu spominu!

velike žrtve z malo uspeha, če ne bo Zapad izpolnil svoje obljube in nudil dejansko vojaško pomoč vsem narodom, ki se žele otresti komunističnega jarma. Da bodo Sovjeti skušali vsak poizkus resnične osvoboditve zatreti z brutalno silo, ki ne spoštuje niti življenja negodnih otrok niti ustanov Rdečega križa, so tudi na Madžarskem dovolj jasno pokazali.

Da je Bogdan Radica položaj pravilno ocenil, dokazuje tudi govor zastopnika Jugoslavije pri Organizaciji zedinjenih narodov Jožeta Brileja od prilike debate glede svetovske intervencije na Madžarskem, da bi se moral "razvoj demokratizacije", kar pomeni zamenjanje brutalnih komunističnih metod z bolj prefinjenimi (človeku se nehote vsiljuje analogija med t.zv. grobim in dialektičnim materializmom), izvršiti brez vsakega zunanjšega vmešavanja. Jugoslavija se je sicer pridružila

zahtevi, da morajo sovjetske čete zapustiti Madžarsko, toda istočasno je Brilej dovolj jasno in določno zvalil krivdo za dogodke na Madžarskem na Zapad, češ da so Zapadnjaki s svojo propagando hoteli obnoviti stanje pred začetkom druge svetovne vojne, česar pa komunistični narodi nikdar ne bodo dovolili.

Sedaj pa čujemo, da je Tito pred nekaj dnevi izjavil, da so vsega na Madžarskem krivi Sovjeti sami.

Kdor vsaj malo zasleduje stvarnost in ne živi v svojem namišljenem svetu, ki odgovarja njegovi težnji po nemoteni komodnosti, ima na razpolago dovolj dokazov, da komunisti sicer spreminjajo svojo taktiko, toda njihovi cilji ostanejo vedno isti - duhovno, politično in gospodarsko zasužnjevanje vsega človeštva peščinje komunističnih oblastnikov.

dreš

ČE BI...

Neznatna besedica "če" je večkrat prav pomembna. Iz navidez nepomembnega "če" lahko nastane marsikaj usodnega, lahko pa tudi koristnega. Kar poglejmo!

Če bi VSI Slovenci v usodnih letih 1941-45 dosledno odklanjali laži Osvobodilno fronto, bi bilo Slovincem prihranjenih mnogo žrtev...

Če bi bilo manj povdarjanja katolištva pa več resnične katoliške dejavnosti na mnogih socialnih področjih, bi komunisti imeli mnogo manj možnosti za svoje razkrojevalno delo...

Če bi slovenska narodna vlada v Ljubljani l. 1918 imela več smisla za nasvete koroških Slovencev, bi verjetno plebiščit l. 1920 izpadel v korist Slovenstva...

Če bi se našel na Koroškem še en general Maister, bi bila Koroška še danes naša...

Če bi ne bilo Srbov na Koroškem, bi imeli slovenski Korošci več zaupanja v Jugoslavijo kot so ga imeli...

Če bi pokazali Srbi vsaj tróhico več politične zrelosti, bi ne bilo usodnega leta 1941...

Če bi ne imeli Slovenci v letih 1918-1941 takozvane Jugoslovanske nacionalne stranke in takozvane Samostojne Kmetijske Stranke, bi Beograd ne imel med Slovinci nobene zaslombe...

Če se ne bi SLS leta 1935 "oženila" z JRZ, bi bilo za Slovence mnogo bolje. Slovenci sino izgubili zaupanje med Hrvatimi...

Če bi leta 1935 šel dr. Korošec mesto v Beograd v Zagreb, bi imeli Velešrbi proti sebi enotno fronto Slovincem in Hrvatov, tako pa smo Slovenci igrali prav klavno vlogo, ki nam ni v čast...

Če bi Slovenci v emigraciji pozabili na stare stranke in bolj iskali novih poti v skupnem reševanju slovenstva, bi pokazali, da smo zreli za velike čase, katere je predvideval vladika Jeglič...

Če bi slovenska državna ideja našla odziv med "vodilno slovensko stranko" že leta 1945, bi bilo slovenski emigraciji prihranjeno mnogo dragocenega časa in Slovincem v domovini mnogo razočaranja...

Če bi ne bilo med "programom" SLS in med programom SNO tolike idejne razlike, bi bilo med emigracijo več

THIS IS SLOVENIA

Winter in Slovenian Mountains

"Slovenia is the northwesternmost republic of Yugoslavia. It is still situated in Central Europe where the Alps taper off into the Pannonian plains and the Karst along the Adriatic Sea. Owing to its manifold geological structure the scenery undergoes very quick changes. On a relatively short stretch of road the tourist can enjoy a great variety of natural sights. The mountain world with its sheer faces, lakes and limpid streams, the gentler slopes of the wooded hills of medium height, the country of low hills and knolls with vineyards and orchards and neat white "wine cellars" at the top of them, quaint little churches, old castles (partly in ruins), well known watering places and hot springs. Southward the country merges into Karst, famous for its underground caves and sinking streams. Even more to the south stretches the smiling Adriatic Sea attracting bathers into her warm embrace. The history of the people living here is as interesting as the geological structure of their soil. Numerous cultural and historical monuments scattered all over Slovenia are a remainder of it."

Turistična zveza Slovenije

zaupanja v slovenske politike...

Če bi izpadi namenjeni slovenski gibanju pred nekaj leti, bili namenjeni bolj konstruktivnemu delu, bi imelo slovenstvo od tega veliko več koristi...

Če bi vsak Slovenec v emigraciji imel odprto srce za potrebe rojakov na Koroškem, v Trstu, skratka povsod, kjer je ogrožena naša kri, bi biha njih uvoda mnogo lažja...

Če bi se slovenstvo bolj živo odražalo v dejanju, n. pr. v odnosih do slovenske knjige, do slovenskega časopisa, do resnične Slovenske Skupnosti, bi bila naša odgovornost pred zgodovino mnogo lažja.

Če bi se vsakdo zavedal Gregorčičevega reka: "Ne samo kar veleva mu stan, kar more, to mož je storiti dolžan..."

Če bi vsak pripadnik slo-

venskega državnega gibanja bil tudi naročnik mesečnika "Slovenska Država."

Če bi vsak pripadnik našega slovenskega državnega gibanja prostovoljno prispeval vsak mesec - vsaj - en dolar za slovenske državne ideje, bi imel naš pokrat še več zaleta!

Če bi vsak zaveden Slovenec manj govoril o slovenstvu, zato pa vsaj petkrat več storil v svojem okolju za rast slovenske misli, za slovensko knjigo, za razkrivanje rdeče hudobije v domovini, za širjenje slovenske državne ideje, bi vllili bratom in sestram v domovini novega upanja...

Če bi bil vsakdo res mož na svojem mestu!

Brat, sestra, premisli ta usodni "če" in stori, kar ti vest in zdrav slovenski razum velevala!

M. G.

SLOVENSKI NARODNI PRAZNIK

Leta strahot, razočaranj in trpljenja so nam med taboriščnimi stenami dala misliti. Kdo smo, kaj smo, kaj hočemo? Kolikor bolj smo o tem premišljali in kolikor dalje smo bili od preteklosti, toliko jasnejša sta postajala zavest in spoznanje: Slovenec, če si sam ne boš pomagal, drugi Ti ne bodo! In zamislili smo se v svojo zgodovino: Ali ni bilo že v preteklosti tako? Ali niso naši očetje tega dokazali 29. oktobra 1918, ko so oklicali svojo vlado? Kaj torej še čakaamo? In zavpili smo v svet: Tudi mi Slovenci zahevamo svoje pravice! Tudi mi hočemo za vnaprej sami odločati o svoji usodi; čeprav smo maloštevilni, zahevamo svoje lastno mesto ob drugih, močnejših narodih! Svojo lastno državo hočemo, ker le v okrilju nje vidimo zadostne pogoje za uspešno narodno politično, versko, kul-

turno in gospodarsko udeleževanje! V pozabo je šel 1. december, nadomestil ga je spontani 29. oktober ter kot narodni praznik zavzel častno mesto v koledarju slovenskega javnega življenja.

Kaj nam 29. oktober torej pomeni? To je dan, ki simbolno veže spomin tisočletne borbe naših očetov: od preseljevanja narodov, spomina svetih bratov Cirila in Metoda, ustoličenja slovenskih vojvod na Gosposvetem polju, borbe proti Turkom proti germanizaciji in poitaljančenju, majniške deklaracije, borbe za osnovne narodne pravice v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovincem borbe proti krvavemu komunizmu, in končno "Slovenske Deklaracije" in zahteve po svoji lastni državi.

Če razčlenimo pomen in namen današnjega praznovanja, se mi zdi, da bi ga lahko označili s trojno mislijo.

Prvič je ta praznik izraz veselja in hvaležnosti nad naštvom in narodno zavednostjo naših očetov, ki so z nemalimi žrtvami priborili nam Slovincem lasten dom.

Drugič je to dan izpraševanja vesti. Ali smo mi, današnja generacija, pripravljene žrtvovati vsaj del tega, kar so žrtvovali naši predniki, da so ohranili Slovence na svetovni pozornici? Ali se nam morda ne zdi, da ob vnihi za vsakdanji kruh pozabljamo, da smo sinovi slovenskega naroda in da ima mo kot taki do njega tudi dolžnosti? Ali se Vam ne zdi, da v prevelikem povdarjanju za materialni obstoj polagoma neopazno drsimo v tipično ameriškansko miselnost materialnega osvajanja in grabljenja, ki ne pozna meja in ki za dosego nedosegljivega postaja gluha in nem za vse duhovno in vzvišeno? Ali morda ni res, da najdemo tisoč izgovorov, med njimi

najobičajnejšega: kaj pa bomo ali celo sabotiramo skupne mo, ko nas je tako malo in vsenarodne prireditve, na vedno o nas drugi odločajo, katerih skušamo manifestirati če je treba za javno stvar zrtvovati samo en dolar ali samo eno uro časa? In če je tako, ali se Vam ne zdi, da bomo s tako miselnostjo postali soodgovorni, če bo slovensko ime postalo nepomembno, nepoznano in vedno bolj pozabljeno na svetovni pozornici in da bomo tako ostali sužnji te ali one politične kombinacije za vedno? Kaj bo sodobni zgodovinar zapisal o nas in o naši generaciji?

In tretjič: Kaj lahko storimo in s čim lahko doprinesemo svoj delež za blagor našega naroda prav danes, ko so nekateri mnenja, da se zanj ne da nič narediti? V prvi vrsti moramo posvetiti več zanimanja slovenskemu javnemu življenju: političnemu, kulturnemu, socialnemu. Različnost političnih gledanj med protikomunističnim življenjem v emigraciji bi ne smela biti vzrok, da ignoriramo, bojkotiramo

ali celo sabotiramo skupne prireditve, na katerih skušamo manifestirati če je treba za javno stvar zrtvovati samo en dolar ali samo eno uro časa? In če je tako, ali se Vam ne zdi, da bomo s tako miselnostjo postali soodgovorni, če bo slovensko ime postalo nepomembno, nepoznano in vedno bolj pozabljeno na svetovni pozornici in da bomo tako ostali sužnji te ali one politične kombinacije za vedno? Kaj bo sodobni zgodovinar zapisal o nas in o naši generaciji?

In tretjič: Kaj lahko storimo in s čim lahko doprinesemo svoj delež za blagor našega naroda prav danes, ko so nekateri mnenja, da se zanj ne da nič narediti? V prvi vrsti moramo posvetiti več zanimanja slovenskemu javnemu življenju: političnemu, kulturnemu, socialnemu. Različnost političnih gledanj med protikomunističnim življenjem v emigraciji bi ne smela biti vzrok, da ignoriramo, bojkotiramo

(Nadaljevanje na drugi strani)

Gouverner Ohija Frank J. Lausche

SLOVENSKO KULTURNO OBČESTVO

(Nadaljevanje in konec)

Od organizacijskih voditeljev sta v pogledu odločanja na znotraj in zastopstva v občestvu (formalno in funkcijsko) najvažnejša predsednik in še tisti kulturni funkcionar, kateremu je poverjeno vodstvo specifične panoge ali odseka kulturnega delovanja, ki ga društvo ali ustanova goji. Pri zborih je to pevovodja, pri igralskih družinah režiser, pri listih urednik, pri šolah upravitelj ali koordinator, pri slovenskem radiju ravnatelj ali napovedovalec, pri godbah dirigent, pri knjižnicah knjižničar, pri športu vodja športne ali folklorne discipline, pri prosvetnih društvih prostvetar, itd. Predsednik in "kulturni funkcionar" sta torej tisti osebi, ki tako formalno kakor funkcijsko najbolj upravičeno zastopata svojo enoto v skupnem krajevnem kulturnem občestvu.

S tem smo prišli do univerzalnega pravila za vsako krajevo kulturno občestvo: članstvo SKO predstavljajo vsa kulturna društva in ustanove v naselbinah, ki pošljejo v občestvo svoje zastopnike; krajevni odbor ali kulturni parlament občestva pa predstavljajo vsi taki zastopniki, t.j. predsedniki in kulturni funkcionarji včlanjenih kulturnih enot. Tako velja za vse včlanjene enote isto merilo ali ključ in ne bo nobena krivično zastopljena samovoljno izrinjena. Drugič, zastopniki v občestvu bodo vedno tiste osebe, ki so dejansko najbolj upravičene govoriti v imenu svojih enot, bodisi formalno, bodisi funkcijsko. Tretjič, zadoščeno bo potrebi po enostavnosti, saj stvar ne predstavlja nobenega dodatnega bremena za društvo ali ustanovo (nobenih posebnih volitev, a tudi nobenega problema za občestvo, ki bi se mu moglo drugače očitati pristranost, nekompetentnost v odločanju, pokroviteljstvo, monopolizem ali kaj sličnega). Društva, ki nimajo izrazitih kulturnih funkcionarjev (n.p. SKAS ali Krog nimata prosvetarjev), določijo zraven predsednika še drugo najprimernejšo osebo za zastopstvo v občestvu, največkrat podpredsednika ali tajnika, z ozirom na to, kdo opravlja v določenem društvu za predsednikom najvažnejšo funkcijo. Društva, ki imajo odseke (n.p. dramskega, knjižnico, šolo) pošljejo zraven predsednika v občestvu še vodjo vsakega specifičnega odseka. S tem nam je v glavnem jasno vprašanje rednega zastopstva v SKO, kjer so trenutni voditelji v društvu vedno tudi zastopniki v občestvu.

Ta redni krajevni kulturni parlament pa bi imel pravico, da po svoji uvidenosti adoptira bodisi kot članstvo, bodisi kot častni svet še druge pomembne kulturnike v naselbinah in sicer: (a) duhovnega pokrovitelja ali vodjo; (b) posebno zaslužne kulturnike, ki so bili prej vodilni, a so se iz tehničnih razlogov umaknili iz vodilnih mest (starost, bolezen, znanstvena prezaposlenost itd.); (c) vse kulturnike, ki so dosegli tisto stopnjo kulturne ustvarjalnosti, da jih bo omenjala slovenska kulturna zgodovina (pisatelje, pesnike, glasbenike, likovne umetnike, znanstvenike itd.); (č) poklicne vzgojitelje in sploh osebe, ki bi zaradi posebnega znanja, vpliva ali talenta bile občestvu v čast in korist. Če se izvrši adopcija v obliki članstva, se zdi potrebno postaviti pravilo, da ne sme adoptirano članstvo nikdar presegati števila polovice rednega članstva; če pa so adoptirani kulturniki sprejeti le v častni svet, ki nima volilne pravice in se udeležuje le važnejših zasedanj ali manifestacij, pa ni potrebna številčna omejitev.

Vprašanje notranje ureditve SKO je nadvse enostavno: vsi zastopniki (predsedniki in funkcionarji društev in ustanov) se zberejo na svoj občni zbor izvolijo formalno in funkcijsko predsednika, tajnika

itd. To vodstvo formalno zastopata SKO, toda za vsako odločitev, kjer naj bi sedelovala katera koli včlanjena enota, je potreben tudi pristanek zastopnikov te enote. Po možnosti in potrebi pa se SKO takoj na prvih volitvah odobora ali pozneje organizira tudi po odsekih. Tako tvorijo vsi pevovodje zborov, dirigenti in morebitni samostojni glasbeni umetniki glasbeni odsek, ki izvoli svojega vodjo in ali referenta v občestvu; vsi, ki se ukvarjajo z vzgojo mladine (zastopniki šol, mladinskega tiska, roditeljskih društev in mladinskih organizacij) vzgojni odsek; vsi režiserji dramskega; vsi prosvetarji in drugi za prosvetno delo koristni zastopniki prosvetnega, itd. Ta ali oni predsednik in funkcionar morda ne bo začasno v nobenem specifičnem odseku in nekateri bodo v več kakor enem.

Delo Slovenskega kulturnega občestva

Na kratko bi mogli reči, da bo SKO obravnavalo vse slovenske kulturne zadeve v naselbinah, ki presegajo delokrog enega samega društva ali ustanove. To delo bo najbolje odkrilo in programsko določilo SKO samo, čeprav lahko predvidevamo vsaj nekatere osnovne smeri te nove kulturne vzajemnosti.

1. Predvsem bo SKO vezalo in združevalo doslej razkrojene ali celo sovražne kulturne drobce v celoto. Brez povezave nam namreč grozi vedno večji razpad, odmiranje od slovenske skupnosti, manjšanje občestvene zavesti, nesloga, sovražna nevtalizacija sil, manjšanje članstva in zanimanja za "kulturo" (če ta pomeni že, da bo zaradi tvoje pripadnosti k določeni enoti gledala nate druga enota s sovražnostjo ali preziranjem), brezbržnost širše javnosti in z njo kulturni razkroj in sčasoma — utopitev v tujem morju. SKO bo zamenjalo neslogo s slogom in monopolistično oblast oseb, ki jim je čisto kultura le maska za ožje osebne ali strankarske namene, s splošnim demokratičnim soodločanjem in sodelovanjem.

2. SKO bo omogočilo potrebno koordinacijo kulturnega dela, da ne bomo imeli n.p. eno nedeljo tri prireditve in naslednji dve nobene.

3. Povečalo bo sodelovanje med društvi in ustanovami. Kakor hitro se zberejo zastopniki vseh enot, se pokaže, koliko lahko drug drugemu pomagajo, ne le v mejah istega odseka, ampak celo med odseki in izven njih; koliko lahko n.p. napravi učitelj za mladinski tisk in obratno, prosvetar za pester nastope, kjer mu učitelji pomagajo priskrbeti deklamatorje, razni kulturni klubi govornike, glasbeni odsek godce in pevec, dramski prizorke in šaljivce, a zastopstvo vseh skupin zagotovi tudi udeležbo vseh skupin. SKO bi krepilo sožitje, sodelovanje in ljubezen, z vsem pa večalo zanimanje za kulturo in dvigalo kulturno raven.

4. Olajšano bi bilo reprezentativno delo. Kjer danes posamezniki vabijo k sodelovanju vse, "ki se zanimajo" in se čisto nihče ne čuti prav poklicanega, bi isti ljudje vse podobno sprožili le na seji SKO in zastopniki bi hitro ugotovili, kaj najbolj reprezentativnega bi mogla nuditi njih enota in bi takorekoč v nekaj minutah zlahka sestavili res reprezentativen program. Nastopi pred tujci, vsenarodne proslave, slovenski dnevi, slovenski tabori zdaj v enem zdaj drugem mestu s sodelovanjem več krajevnih občestev, veličastni skupni koncerti, folklorni in telovadni nastopi, izmenjava tehničnih pripomočkov, vseslovenska naroda zborovanja in tisoče drugih stvari, ki se danes do neizvedljive, bi lahko skoraj igraje izvedli s pomočjo Slovenskega kulturnega občestva. In tudi ustanovitev istega je nadvse preprosta,

KNJIGE IN REVIIJE

Slovenski visokošolski zbornik 1956. Zbrali in uredili akademiki: Bregant Mitja, Gorica, Pistivšek Branimir, Monakovo, Gobec Edi, St. Louis, Mo (med tem že Columbus, Ohio). Naslovno stran je napisal Petrič Marijan, tisk Edi Gobec. Str. 160. Zbornik je nadomestil prejšnji študentski list Akademik in bo poslej izhajal vsako leto. Visokošolska mladina "trdno upa, da bo njen vsakoletni Visokošolski zbornik doprinesel svoj častni delež k zblizanju, rešitvi, ustvarjalnosti in "asti vse nekomunistične slovenske akademske mladine, k magi pravega razumevanja in upoštevanja krščanskih načel v slovenskem zasebnem in javnem življenju in k rešitvi nekaterih najbolj perečih vsenarodnih "praktičnih problemov", z vsem tem pa tudi k lepši bodočnosti naše trpeče in poteptane - ljubi Bog daj kmalu vstale, združene in v bratski ljubezni in blagoslovu božjem povečane Slovenije".

Urednikom je uspelo zbrati epko število sodelavcev, ki so obogatili zbornik s svojimi prispevki iz najrazličnejših področij od filozofije do medicine, prepleteno z leposlovjem in poročili. Za širše občinstvo bi bil posebno zanimiv sestavek E. Gobca o soodločanju in sodelovanju, ki ga sam imenuje kratko apologijo krščanske demokracije. Med sodelavci je tudi Poljakinja ga. š.L. Pistivškova in Poljak Gustav Lubieniecki - dober nastavek, da se že med visokošolci navežejo stiki med katoliškimi Slovani, za kar je svoje dni skrbela Slavia Catholica. Urednikom in sodelavcem k zborniku iskrene čestitke za ta dokaz, da slovenska akademska mladina še živi in dela!

DHAULAGIRI: napisala Bertonec — Arko, 1956. Izdala in založila Slovenska kulturna akcija v Buenos Airesu. 161 str.

V prvem delu knjige nas g. Arko seznanja z našim rojakom Dinkom Bertonecem, pridnim hribolazcem v času begunskega življenja v Avstriji. V novi domovini svoje veselje do gorskih velikanov še bolj okrepi in se izuri v plezalni tehniki v južno Ameriških Andih. Kot tak je vključen v prvo Argentinsko gorsko odpravo na Dhaulagiri. Sledi kratek pregled prvih gorskih ekspedicijskih Himalajske gorske vrhove in njih dosežen uspeh ali neuspeh.

V drugem ali glavnem delu knjige pa nam Dinko Bertonec sam opisuje načrt in priprave za prvo argentinsko gorsko odpravo, ki naj dospo na še ne dosežen 8172 m visoki vrh Dhaulagiri. Potovanje odprave iz južne Amerike preko Afrike in Evrope v Indijo in nato naprej proti Nepaljskemu kraljestvu, v katerega območju se imenovani gorski velikan nahaja. Kolikor bolj se gorska odpra-

saj zahteva le sporazum med predsedniki in funkcionarji, kjer mora odločno trezne večine zmagati nad stremuštvo monopolističnih manjšin; potem pa bo potrebna le še sejo odbora na mesec ali dva, kar za požrtvovalne kulturne prvake res ne pomeni veliko.

Toda sadovi, bratje, sadovi! Namesto preprirov in spletk soodločanje in sodelovanje, namesto sovražstva ljubezen, namesto odmiranja rast, namesto prezira ravnice, dobrote in lepote služba resnici, dobroti in lepoti vedno in povsod, kar je kultura, namesto razdvajanja po nižjih razlikah združevanje po višjih vrednotah, namesto nepovezanosti, vase zaprtosti ali sovražnih drobcov eno samo bratsko kulturno občestvo! In namesto utopitve v kalnih valovih tujine nova cvetoča kulturna pomlad! Premagajmo tudi v kulturi slabo z dobrim! Združimo se in postanimo SLOVENSKO KULTURNO OBČESTVO!

Edi.

va bliža svojemu cilju, toliko bolj postaja knjiga bolj zanimiva. Ne čudim se, če bo marsikaterega bralca, ki ima količkaj smisla za gorske vrhove, knjiga zgrabila in ga vsaj v duhu ponesla na velikanske vrhove Himalajskega pogorja.

Slovnico pa ima knjiga vsaj v začetku precej napak. Zlasti nekateri stavki so precej nepravilno izraženi. Vsekakor pa je knjiga Dhaulagiri lepa pridobitev v slovenski književnosti ter jo bodo zlasti ljubitelji planinskega sveta, katerih med nami ni malo, z veseljem vzeli v roko.

F. T.

VREDNOTE, Tretja knjiga 1955. Glasilo Delovnega občestva za Slovenski katoliški institut. Izdaja Slovenske kulturne akcije v Buenos Airesu. Tretja knjiga, ki jo je uredil Ruda Jurčec, prinaša naslednje članke: Vinko Brumen, Krekovo politično delo v letih 1900 - 1907; Alojzij Geržinič, Kaj mora imeti in kaj naj si pridobi umetnik; Božidar Fink, Etičnost novega kazenskega prava; Maver Greben, Doneski k zgodovini Stične; Alojzij Odar, Vprašanje o slovenski teologiji; Tine Debeljak, Mickiewicz in Slovenci; Vinko Brumen, Nekatera vprašanja naše kulturne rasti (Problemi kulturne adaptacije). Dobite jih pri poverjenikih SKA.

Razgovori in razgledi.

Zaradi nepričakovanih težav pri nabavi slovenskih črk za stroj bo za oktober napovedana številka izšla šele koncem novembra. JURIJ KOZJAK V GRŠČINI. Dr. Ferdinand Kolednik nam je poslal grški prevod Jurčičevega Jurija Kozjaka, ki je pravkar izšel v Atenah. Človeku se nekam čudno zdi, ko vidi slovenski roman tiskan v istih črkah, kot smo se včasih ukvarjali s Homerjem. Škoda da ga nismo že takrat imeli za zasebno čtivo. Bilo bi vsaj tako zanimivo kot je bilo prestavljanje časopisnih novic v latinščino pri dr. Arnejcu na univerzi. Grški prevod Jurija Kozjaka je že osmi tiskani prevod. V Saigonu v Viet-Namu pa izhaja vietnamski prevod v podlistkih. Dr. Koledniku vse priznanje za njegovo veliko vnemo za širjenje slovenskega imena v svetu!

SLOVENSKI NARODNI PRAZNIK

(Nadaljevanje s prve strani)

svoboda ali smrt, so postavili na kocko svoja življenja v upanju, da si pribore nazaj svojo svobodo. Ali ni njihov neustrašen korak opomin tudi nam v svobodnem svetu, da bi z malenkostnimi žrtvami tudi mi lahko kaj doprinesli k razkrinkanju in uničenju krvnika Tita in njegovega komunizma v domovini? Ali se Vam ne zdi, da je naša sveta dolžnost kričati v svet o krivicah in trpljenju naših bratov in sestra v Sloveniji, v času ko so oni prisiljeni k molku? Ali pa morda nam Slovincem beseda SVOBODA ne pomeni toliko kot pomeni drugim narodom? Ail ne ve-

ljajo prav nam besede Ivana Cankarja:

Kažem mu (narodu) kako je majhen, kako je malo-dušen, kako tava brez volje in brez cilja; kažem mu glorijske breznačelnosti, čaščenje hinavščine, slavo laži,

ZATO da se PREDRAMI, da spozna, kdo in kje da je, ter da pogleda v bodočnost.

(Iz govora dr. A. Kuka 4. novembra na proslavi 29. oktobra v Torontu)

Zanimivosti

LKupna moč dolarja pada. Naraščajoči življenjski stroški pomenijo praktično padanje kupne moči ameriškega dolarja. Njegova vrednost je padla v primeru z l. 1939 na manj kot 51 centov. Življenjski stroški za družine v ZDA so narasli po l. 1950 v hrani za 11.3%, obleki 9.2%, stanovanju 15.7%, prevozu 14.8%, zdravniški oskrbi 25.7%, osebnih izdatkih 20.7%, branju in zabavi 5.9% in ostalem 17.4%.

Povprečni letni dohodek družin v ZDA je znašal v l. 1955 5.520 \$ pred plačanimi davki in 4.980 po plačanih neposrednih davkih. Pri tem je treba upoštevati, da je pri velikem številu družin všteti dohodek moža in žena, ki sta oba zaposlena.

Sovjetski davki. Vsi se radi pritožujemo nad visokimi davki. Nekateri označujejo sedaj že precej uveljavljeni progresivni način obdavčenja, po katerem plačujejo osebe z višjimi dohodki sorazmerno več kot osebe z nižjimi dohodki, prikriti socializem. V Sovjetiji plačuje vsakdo davek na promet, ki znaša povprečno 100% cene na drobno. Dohodninski davek je različen-več plačujejo obrtniki (81%) kot delavci v državnih podjetjih (13%), več samci in poročeni z enim ali dvema otrokoma kot poročeni s številno družino. Takse na zabavo so visoke—za obisk kina 55%, za tekme 40%, za obisk živalskega vrta 10%. Razen tega mora vsak državljan kupiti državne zadolžnice v znesku treh do štirih tedenskih plač. Te zadolžnice se še ne obrestujejo in jih je mogoče vnovčiti šele, kadar poteče njih doba.

Narava najboljši zdravnik

Originalna švicarska zdravila iz zelišč. Tablete ali čaji Vas pozdravijo. Obiščite nas ali pa nam pišite v slovenščini!

SWISS HERBAL REMEDIES Co. 479 Queen Str. West—Tel. EM. 4-5085

OBRNITE SE Z ZAUPANJEM V VSEH NEPRIMICNINSKIH DRUŽINSKIH IN PRAVNIH ZADEVAH NA:

Carl Vipavec SLOVENSKI ODVETNIK IN NOTAR

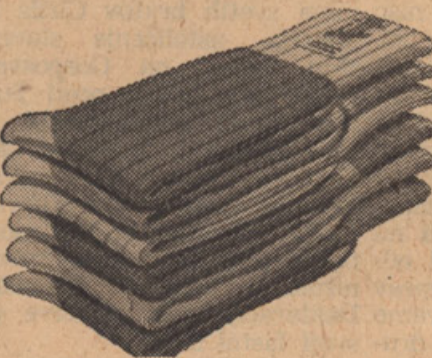
278 Bathurst St., Room 4, Toronto, Ont. — Empire 4-4004

TRPEZNEJSE KOT DRUGE

Penmans

TRPEZNE

Nogavice za delo

TUDI SPONJE IN GORNJE PERILO

SLAVNI OD 1868

Brez ozira na to, kakšne in kako težke potrebujete, naši jih boste v veliki izbiri

PENMANOVIH NOGAVIC

ZA DELO! Za katere koli se boste odločili, boste ugotovili, da je bil kup najboljši za to ceno. WS-10-4

Slovinci kupujejo v slovenski trgovini

Joe Gomilar

1801 W. Cermak Road CHICAGO, ILL.

Vse, kar potrebujete za kuhinjo, dobite pri J. Gomilarju. Tudi OKUSNE KRAVJSKE KLOBASE, SUHE ŠUNKKE, PREKAJENE SVINJSKE ŽELODCE. Prav sedaj pa ima IZVRSTNO KISLO REPO in AJDOVO MOKO. Pridite, videli boste, da boste dobili dobro blago!

SVOJI K SVOJIM

Din 600 za \$1.- Narodna Banka. — Dostava v 14 dneh, poština \$1.50.

Paketi — Kolesa — Stroji BLED TRAVEL SERVICE 6113 St. Clair Avenue Cleveland 3, Ohio

Karte za ladje ter letala

Slovenska Država izhaja dvajsetega v mesecu.

Letna naročnina znaša: Za ZDA in Kanado 3.-\$, za Argentino 20.- pezov, za Brazilijo 50 kruzeirov, za Anglijo 0.75 L, za Avstrijo 30.- šillingov, za Avstralijo 2.- avstr. L, za Italijo in Trst 600.- lir, za Francijo 500.- frankov. Naročniki v Argentini morejo poravnati naročnino tudi v upravi Slovenske poti.

MED SLOVENCIMA

TORONTO

PROSLAVA 29. OKTOBRA V TORONTU

Slovenska Narodna Zveza v Torontu je na dostojen način proslavila "29. oktober", slovenski narodni praznik, v nedeljo 4. novembra 1956. ob 5 uri popoldne v slovenski cerkveni dvorani na 609. Manning Ave., Proslavo je začel predsednik SNZ g. Ivan Cerar, ter predal besedo g. Mihaelu Naughtonu, ki je nato vodil potek prireditve in v angleškem jeziku tolmačil številnim gostom posamezne točke. Proslava se je začela s kanadsko himno ter zaključila s slovensko, kateri je bila pridejana pesem naših borcev: "Oče, mati, bratje in sestre..."

Kot prvi je nastopil na lepo okrašenem odru g. Lojze Koželj z branjem iz Cankarjevega "Kurenta". Ob njegovem podajanju smo začutili moč in tragiko slovenstva. G. Ludvik Jamnik je z zanosom podal župančičevo pesnitev "Dumo", ki je bila spremljana s slovenskim petjem v ozadju ("Kra sen je pogled na ta božji svet..."). G. Vili Čekuta nam je ponovno potrdil, da je v vseh smereh več oderske slovensčine s svojim izvajanjem melodrama "Uvod h krstu pri Savici". Prešernova beseda nam je v tem melodramu tako močno odjeknila v srcih, da so besede "...manj temna noč je v temne krili, kot so pod sončnim dnevom sužni dnovi..." ostale v nas kot nekak "memento", ko smo pričala žaloigre Madžarov s osrčju Evrope. Mala Marta Jamnikova nas je vse navdušila s svojo deklamacijo: "Kralj Matjaž" ter pokazala vsem, da tudi v svetu naši otroci ne pozabte naše lepe materine govornice. Kusov trio nam je zaigral nekaj veselih in žalostnih narodnih in upamo, da nas še večkrat presenetijo s svojim igranjem. Podpredsednik SNZ. g. A. Kuk nam je v klenih besedah prikazal pomen 29. oktobra 1918, za Slovence, povdarjajoč kaj vse narod lahko doseže, če je edin v svojih zahtevah in če je pripravljen za dosego cilja tudi na žrtve. Povdaril pa je tudi željo naš vseh, da dočakamo naš novi 29. oktober, ko bo slovenski narod svobodno zadihal, ko bo na svoji zemlji svoj gospod, to je, v svobodni slovenski državi. Za njim je nastopil kot govornik g. Dr. J. Mantuani, častni član SNZ, ki je v angleščini razložil gostom pomen proslave slovenskega narodnega praznika. Predočil pa jim je tudi Slovence kot narod, tam doma v Sloveniji, kakor tudi naše delovanje tukaj v Kanadi. Od gostov so pozdravili navzoče: g. J. Yaremko član Ontarijskega parlamenta in prijatelj Slovencev, g. D. D. Carrick kot zastopnik centralne vlade v Ottawi, dalje g. Mitchener, kot zastopnik opozicije v Ottawski vladi, g. J. Cornish, občinski svetovalec v imenu torontskega župana, ki je že v pismu pred prireditvijo obžaloval, da se ne bo mogel udeležiti proslave, g. Milan Jakubec v imenu vseh narodnosti iz zveze zaveze, ki so vključene v Mutual Cooperation League in g. Mannik, predsednik Estonske federacije. Posebej je vžgal govora g. Hayder, radijske komentatorke iz Hamiltona, ki pozna našo lepo Slovenijo, saj jo je že obiskala. Gospa Hayder je poznana med nami kot "Mother D.P.", ime ki so ji ga vzdali naši nasprotniki kot žaljivko, pa si ga je prilastila in zanje vedno burno odobravanje povsod, kjer nastopi v obrambo žrtev in oseb iz zveze zaveze. G. A. Thompson, zvezni uradnik ministerstva za državljanstvo in emigracijo, ter častni član SNZ, poslanec g. C. Henry sta poslala brzojavki z voščili, Njegova Eminenca kardinal Mc Guigan pa se je par dni prej opravičil, da mu ne bo mogoče se odzvati povabilu, ker ga dolžnosti kličejo iz

mesta. Prireditve sta se udeležila še Častna člana SNZ g. D. Jennings in g. Leo Kossar, novinar torontskega dnevnika "Telegram", ki je o pomenu prireditve pisal v "Telegramu", ter številni zastopniki narodov iz zveze zaveze.

Za zaključek so nam člani Slovenskega gledališča v Torontu zaigrali prizor iz zadnjega dejanja Finžgarjeve narodne igrice: "Naša kri".

Odbor SNZ je bil še posebej počaščen s precejšnjim številom naših otrok in mladine, ki so prihitali v spremstvu staršev, da prisostvujejo res lepi slovenski prireditvi. — m —

Slovenska Narodna Zveza se na tem mestu zahvaljuje vsem, ki so se odzvali našemu povabilu, še posebej pa vsem nastopajočim, ki so po svoje pripomogli k uspehu proslave.

Slovenska Narodna Zveza bo priredila ples v soboto 1. decembra ob 8 uri zvečer v macedonski cerkveni dvorani na 17. Regent St. Za jedajo in pijačo preskrbljeno godba kot običajno! Vsi Slovenci, od blizu in daleč, pristrčno vabljeni! Nasvidenje!

Občni zbor Slov. Nar. Zveze bo v nedeljo 2. decembra. Vsem članom in somišljenikom bomo pravočasno razposlali vabila z označbo kraja in časa. Nasvidenje!

Slovenski Radio Klub je priredil 3. nov. dobro uspeš ples.

Podprite Slovenski Radio Klub z rednimi mesečnimi prispevki. Vaša denarna pomoč je edino sredstvo, ki bo omogočilo, da še nadalje slišite lepe slovenske melodije in pesmi preko vaših sprejemnikov. Naslov: Slovenski Radio Klub, Box 279, Adelaide P.O. Toronto 1. Ontario.

CHICAGO

Miha Štoudohar

V ponedeljek 15. oktobra smo v Chicagu pokopali slovenskega rojaka, Miho Štoudoharja.

Pokojnik se je rodil 1. 1915 v Starem trgu ob Kolpi. Pravne študije je končal v Ljubljani. Kot protikomunistični bорец je moral deliti grenko usodo begunstva. Iz Trsta je prišel v Ameriko, najprej v San Francisco, Calif., k svoji sestri, od tam pa v Chicago. Kot zaveden Slovenec se je pridružil gibanju za slovensko državo in bil član SNZ. Dokler mu je bilo možno, je stalno podpiral naše gibanje z rednimi prispevki.

Po značaju je bil blaga duša. Morda je prav to mnogo doprineslo k njegovi bolezn. Skorodve leti je bil bolan. Posledica velikega duševnega trpljenja, kateremu ni bil kos.

Truplo so 15. oktobra prepeljalo k slovenski cerkvi v Štefana, kjer je opravil o. Robert Mazovec cerkvene obrede in sv. mašo. Po maši so gabili prepeljali na Resurrection pokopališče, kjer je našel Miha mir, ki mu ga svet ni mogel dati. Ob odprtjem grobu sta se od pokojnika poslovila Franc Kerec v imenu Lige slov. kat. Amerikancev in Mirke Geratič v imenu SNZ.

Naj pokojnik počiva v miru božjem!

Iz Chicaga.

Novi odbor Slov. Narodne Zveze. Novi odbor Slov. Narodne Zveze za Ameriko predstavljajo: Mirko Geratič, predsednik; Lojze Gregorič, podpredsednik, Milan Pečarič, tajnik in blagajnik, Ludvik Jelenc, odbornik za prireditve. V nadzornem odboru sta: Miro Krek in Jože Goršič.

V spomin pok. Miha Štoudoharja so na mesto venca na grob darovali za sv. maše: SNZ za Chicago \$ 10.00, dr. Ludvik Leskover \$ 5.00, ker ga dolžnosti kličejo iz

Poroka zavednega slovenskega para. Na Dunaju sta se 4. oktobra poročila g. Miro Krek in gđ. Mojca Rutar. Naše iskrene čestitke z željo, da Vsemogočni obilo blagoslovi njuno življenjsko pot. - G. Miro Krek se je zadnje dni oktobra vrnil v Chicago. V nekaj mesecih bomo imeli čast pozdraviti v naši sredi tudi gospo Mojce!

Slovensko Miklavževanje. Liga slov. kat. Amerikancev pripravlja slovensko Miklavževanje, ki bo v nedeljo 2. decembra v novi cerkveni dvorani. Otroci slovenske sobotne šole bodo vprizorili igrice **Babica pripoveduje**, ki bo uvod v prihod sv. Miklavža. Igrico je spisala gospa Milena Šoukal. Prav živahna je. Otroci, ki nastopajo v igri, bodo peli in rajali. Babico bo igrala gospa Albina Novakova. Gđc. učiteljica Pavla Mušič vodi priprave za igro. Doslej so bili vsi nastopi, ki jih je ona pripravila, prav posrečeni. Prepričani smo, da nas bodo otroci tudi tokrat presenetili z lepim nastopom. Miklavž pa bo obdaroval vse ta pridne, "velike in majhne" otroke. Seveda tudi parklja ne bo manjkalo in njegovega spremstva. Vsem slovenskim rojakom, zlasti novonaseljencem priporočamo, da vsi, prav vsi obiščejo to prireditev.

Božičnica Slovenske Narodne Zveze bo tudi letos. Pri pogrnjenih mizah seveda. Več bomo povedali v posebnih vabilih.

Farni karnival je za nami. Bilo je prav živahno vse tri večere. Mnogi so poskušali srečno na različnih stojnicah. Pravijo, da ni bilo ravno preveč. Pa nobeden ni preveč hud, saj je šlo za cerkev. Bilo je nad \$10.000 čistega dohodka, ki se bo porabil za kritje cerkvenega dolga.

Poroka. Bolj redkokdaj se zgodi, da se kdo poroči iz naše slovenske skupnosti kje drugod. Skoro vsakdo najde kaj primernega doma Tone Šuta iz Chicaga pa je napravil izjemo. Nevesta je prišla pred nekaj meseci iz Avstrije v Cleveland k svoji sestri in svaku Minki in Petru Jančar. Ni kazalo Tonetu drugega, kot da je moral v Cleveland, kjer so njega in Ivanko Dolenc pri sv. Vidu zvezali za vedno. Brez vseh prič iz Chicaga. Nič za to! Mi vse eno, njemu kakor tudi njegovi ženki, želimo mnogo božjega žegnaja!

Proslava slov. narodnega praznika SNZ je lepo uspela. Bivši predsednik g. Ludvik Jelenc je začel proslavo, predstavil novi odbor SNZ, nato je prevzel vodstvo proslave novi predsednik g. Mirko Geratič. Na sporedu so bile recitacije "Z vlakom", ki jo je podal g. Ivan Koščak, "Domovini", katero je recitiral g. Milan Pečarič, slišali smo plošče "Korotana" iz Clevelanda, majhna Betka Jelenčeva pa nas je presenetila z deklamacijo "Delajmo zlata kolesa". Predsednik g. Mirko Geratič je v govoru povdaril pomen 29. oktobra in naglasil dolžnosti, ki jih ima slovenska emigracija do slovenske narodnostne ideje. Sledil je lep film "Wolf Call".

BUENOS AIRES

Prireditve SKA. Kulturni večeri zadnjega časa so obravnavali Balantičev večer (15.9.), Ob dvestoletnici rojstva W.A. Mozarta (29.9.), uprizoritev T.S. Eliotove drame "Družba pri koktajlu" v prevodu Franceta Papeža (13. in 14. 10.), večer literarnega odseka Za okroglo mizo (3.11.) in drugi del predavanja o ekzistencializmu - dr. Ignacij Lenček.

Naročite si **"BARAGOVO PRATIKO"** za leto 1957.

Koristna in poučna so njena obvestila za vsakega slovenskega človeka. Zanimiv in bogat je leposlovni del v letošnji Pratici.

Stane s poštnino \$1.25, kar je poslato na naslov: Baragova Pratika 6519 W. 34th Str., Berwyn, Illinois, USA.

Darovi za Ehrlichov spomenik

Za Ehrlichov spomenik so darovali oz. obljubili: Kongregacija v Buenos Airesu 100.-\$, Jože Kliček, Hannover, 20 DM.

Strah ima velike oči

Eden naših naročnikov v Avstriji nam je poslal članek Felixa Scherra, ki je izšel v tedenski prilogi lista Oberösterreichische Nachrichten 8. septembra t.l. Članek je naslovljen: **Das Grenzland geht uns alle an.** Clankar sicer samozavestno ugotavlja, da "nam Avstrijecem ne more nikdo očitati sovinitem", toda v isti sapi se znebi gorastne zgodovinske potvorbe s trditvijo, da so Slovenci že od srede prejšnjega stoletja sistematično naseljevali nemško ozemlje in da so starše z gospodarskim pritiskom, grožnjami in obljubami prisilili, da so pošiljali otroke v Slovenske šole. Če Avstriji brez sramu tiskajo take trditve, potem si ni težko predstavljati, kako postopajo s Slovenci v svoji državi. Članek zaključuje s pohvalo zloglasnega Deutsche Schulverein Suedmark, ki je "bil učinkoviti jez proti poplavi poslovanjenja" in s pozivom na samopomoč, češ da državne oblasti z ozirom na razne meddržayne obveznosti ne morejo vedno ravnati, kakor bi želele.

Watson's

Tesno se prilagajajo, hladne, udobne... Fino tkane iz mehkega krtacnega bombaza... Ploscati sivi... vseskozi elastični pas in dvojna sprednja stran — trdna opora, odgovarjajoče majice.

W-19-56

Socialni teden v Torontu

Angleško govoreči katoličani Kanade so priredili letošnji socialni teden v Torontu od 18. do 20. novembra. Predmet četrtega socialnega zborovanja je bil "Socialni nauk Cerkve v vzgoji". Doslej so obravnavali naslednje predmete: "Župnija - temeljna celica družbenega življenja", "Vseljavanje in naselitev zemlje" ter "Krščansko državljanstvo". Francosko govoreči katoličani so zborovali letos v St. Jerome, Quebec in so razpravljali o socialnem nauku katoliške Cerkve.

Katoliška ženska liga v Torontu je organizirala posebno molitveno uro in večerno mašo v Torontski stolnici 12. novembra zvečer za trpeče prebivalce Madžarske.

Podjetja in davki v ZDA

Od približno 600.000 podjetij v ZDA jih bo moralo okrog 400.000 plačati davek zvezni državi od dobička v l. 1955. Računajo, da bo zvezna država dobila od podjetij skoraj 21 milijard dolarjev. Od tega bo 12 največjih podjetij moralo plačati skoraj 4 milijarde države ter občinam.

POSEBNA OBJAVA

IMIGRANTSKA VOZNA

ZDAJ \$196.90

IZ NEMCIJE

(\$210.80 iz Avstrije)

v U.S.A. ali CANADO

Vse vlade so zdaj odobrilo posebno znižanje voznine za potovanje priseljencev po SAS. Ako imate sorodnika ali prijatelja, ki ima dobiti vizo, povprašajte takoj Vašega potniškega zastopnika ali SAS za podrobne informacije o tej novi uredbi najnižjih cen... najhitrejšega potovanja. Po SAS so lahko tukaj preko noči:

67 Yonge St., Suite 1112 — 1010 St. Catherine St. West
TORONTO, ONT. MONTREAL, P.Q.
EMpire 2-1568 UNiv. 6-8716

Veličastna protisovjetska demonstracija v Torontu

Mutual Cooperation League, zveza 16 narodnostnih skupin narodov, ki so zaslužni od komunizma je organizirala v Torontu protestno zborovanje proti sovjetskemu klanju na Madžarskem.

Protestni sprevod z narodnimi zastavami ter protestnimi napisi so sestavljali zastopniki 16 narodnostnih skupin; posebno številni so bili seveda Madžari, pa tudi zastopniki baltskih držav. Sprevod je vodil od pristanišča pred mestno hišo, kjer so zastopniki položili venec v počastitev protikomunističnih žrtev, nato pa po sredini mesta do ontarijskega parlamenta, kjer je bilo kratko zborovanje. Poleg zastopnikov sodelujočih narodnosti, ki so naglašali, da narodi pod komunizmom ne prosijo za večji kos kruha, ampak za svobodo, je govoril kot zastopnik predsednika ontarijske vlade Frosta glavni državni pravnik Roberts, ki je predlagal, naj pošlje OZN Madžarom na pomoč oborožene sile NATO, ki naj zagotove izjavljeno nevtralnost Madžarske ter njeno odpoved varšavskemu vojaškemu paktu. Zborovalci so odobrili resolucijo, ki je zahtevala odpoklic sovjetskih čet iz vseh satelitskih držav, prenehanje s pobijanjem Madžarskih borcev za svobodo, izpustitev vseh političnih jetnikov, prenehanje iztrebljanja protikomunističnih narodnih manjšin in svobodne volitve v vseh satelitskih državah pod nadzorstvom OZN.

Vsi trije torontski dnevniki so o protestnem zborovanju obširno poročali in objavili tudi več slik.

Nestrpnost v Železni Kapli

Nemški šovinisti so za proslavo 10. oktobra nasilno odstranili slovenski napis na Hranilnici in posojilnici v Železni Kapli. Zopet not dokaz avstrijske nestrpnosti, ki spoštuje niti pravno prevzetih mednarodnih obveznosti.

COSULICH BOŽIČNI PAKETI

Prosti carine

Edina podjetje ki ima agencije v Kanadi in ZDA in lastno skladišče v Trstu. Popolno jamstvo za vse naše pošiljke, ki jih prejmemski dobi v 20 do 25 dneh.

Kvaliteta našega blaga je vedno prvorazredna.

100 lbs Najfinejše bele moke, do Reke 8.75
prejemnika \$10.50
100 lbs Najfinejše bele moke, do Reke \$ 8.75

STANDARD PAKETI — PROSTI CARINE

Paket št. 84 \$6.50 **Paket št. 91 \$12.80**
3 kg kave 22 lbs sladkorja
1.5 kg riza 11 lbs riza
6 lbs kave
1 lb. čaja
0.25 lb. popra v zrnju

Paket št. 81 \$8.60 **Paket št. 28 \$8.50**
3 kg kave 5 lbs kave
3 kg riza 5 lbs masti
3 kg sladkorja 5 lbs riza
Paket št. 71 \$11.60 5 lbs sladkorja
10 kg sladkorja
5 kg riza
3 kg kave 5 lbs sladkorja

Paket št. 96 \$13.20 100 lbs bele moke
22 lbs testenin
22 lbs sladkorja
22 lbs masti
11 lbs riza
6 lbs kave
4 lbs mila za pranje
4 kom. toaletnega mila

Zahtevajte naše cenike za sestavo paketov po Vaši želji kot tudi naš popolni cenik za standard pakete in ostale hišne potrebščine, za radijske aparate, kolesa, hladilnike, šivalne stroje itd.

1 par prvorazrednih moških ali ženskih čevljev ... \$6.00
1 par prvorazrednih otroških čevljev \$5.00
600 Din za \$1.00 — dospe popolnoma garantirano v lo do 15 dneh, preko Narodne Banke. — Za vsako pošiljko, neglede, kako je velika, stroški \$1.00.

(Cene za USA ali kanadske dolarje iste)
Za vsa naročila in potrebe se obračajte na

COSULICH TRAVEL SERVICE
(BRANKO COSULICH)
79 Queen Street West TORONTO, Ontario, Canada
Telefon: EMpire 6-3877

Pripadniki 16. narodnosti izza železne zavese, zbrani pred poslopjem ontarijskega parlamenta v Torontu (-Ontario, Kanada), po mogočem protikomunističnem obhodu po mestu, na večer 3. novembra 1956. Obhod je organizirala Mutual Cooperation League v protest proti sovjetskemu nasilju na Madžarskem.

DARUJTE V TISKOVI SKLAD!

PORAVNAJTE NAROČNINO!

PRIDOBITE NOVE NAROČNIKE!

Ludvik Krški

Jugoslavija, edinstvena država na svetu IN ZLO NE BI BILO ZLO.

Te stvari so bile v jugoslovanskih narodih pogojene, kajti sicer se komunistom ne bi posrečilo napraviti tako širokopoteznih homatij. Čustva so bila res v tem času godna, da bi na razbičanih narodih res nekaj poštenega zraslo.

In reči moram, da nihče ne more zanikati, da ni bilo prav tudi manjšim narodnostim dati možnost svobodnega razvoja. Kdo bi odrekel tudi vzajemno pomoč?

Vse to bi moralo ostvariti novo državno telo, če bi hotelo zadostiti nujnostim časa.

Toda prepričan sem, če bi te velike osnutke, ki naj bi jih predlagal kdorkoli, preučili možje, ki bi jih narodi resnično izvolili, bi stvar izgledala drugače.

Vrste javnih delavcev v vseh narodnostih so še več kot zdesetkane nekaj zaradi svetovnega nazora, nekaj zaradi politične orientiranosti, in tako je bilo že naprej določeno, da se mnenje ob mnenju ne bo klesalo, da narod ne bo sodeloval v polnem številu, zaradi česar je že naprej jasno, da se bo napačna misel izvedla do konca, ker ji nihče ugovarjati ne bo mogel. To se res dogaja še danes. In samo dejstvo, da je bilo kulturnih in prosvetnih delavcev premalo, je zadostni razlog, da se tako širokopotezni načrt ni mogel uresničiti. Ljudje, predani delu za narod, pa so sedeli v zaporih in živeli v emigraciji. Razbičanemu narodu, duhovno razdvojenemu, ni bilo na tem, da bi ustvarjal.

In voditelji sami niso nad tem prav nič presenečeni. Po njihovem mnenju more prav v teh razmerah rasti in se utrditi njihova ideja. "Da je le vse na tleh in pokorno, pa bomo uspeli. Ne rabimo nikogar, saj nam ne gre za narodni procvit, temveč dati enkrat delovnim množicam kruha iz mize, ki so jo polnili stoletja, se obdržati na oblasti in kraljestvo komunizma širiti naprej. Temu naj vse služi." Pogledajte okoli sebe in videli boste, da komunizem kaj več ni nikjer opravil.

Človek, ki je videl dva programa AVNOJ-a in ima da nes pred seboj zapiske s konference v Jalti, ter je doživel vse slabe posledice tiste ponesrečene politike, je res lahko razočaran.

Popolnoma razumem rusko ponašanje na konferenci v Jalti. "Samo dajmo, ne odlašajmo, sporazum Tito—Šu-bašič se naj izvede". Vedeli so, kako daleč je stvar, kaj morajo v tem primeru komunisti napraviti v Jugoslaviji. Tisti dve dopolnili naj bosta v brzovjavi ali ne (sprejem članov predvojnne vlade, ki se niso kompromitirali v novo vlado in odobritev zakonov po skupščini, ki bi bila že voljena na svobodnih volitvah), kajti vedeli so, da se bo dalo iti preko tega. In šli so. In kdo je ugovarjal? Nihče. In kdo je podpisal to brzovjavo? Tri velike sile. In danes se ne čutijo več dolžne pogledati, kako se izpolnjujejo določbe, ki so bile takrat v tako burnem prerekanju podpisane. Bila je menda samo diplomatska igra.

Vzhod je diktiral takrat, oz. je vsaj ustvarjal ozračje, v katerem se naj stvar odvijala. Mar ni dosegel vsega, kar je hotel?

In danes? Zopet je v svetu sugerirano mnenje in sicer prav od vzhoda tako podprto, da se v notranje razmere neke države druge ne smejo vtikati.

Zapad se tega drži, ker mednarodnih dogovorov noče prelomiti. Nihče pa se ne spomni zapiskov v Jalti, ki pravijo: Da bi pospeševale razmere, v kakršnih bodo osvobodjeni narodi mogli izvrševati te pravice, bodo tri vlade skupno pomagale ljudstvu v vsaki evropski osvobodjeni državi, ali v državi, ki je bila prej satelit osi v Evropi, kadarkoli bodo razmere po njihovem mnenju to zahtevale: a) da se vpostavi notranji mir, b) da se izvedejo zasilne odredbe pomoči ljudstvu, ki je v stiski, c) da se oblikujejočasne vlade, ki naj bodo široke in sestavljene iz zastopnikov vseh demokratičnih elementov med prebivalstvom. Takečasne vlade se morajo zavezati, da bodo v najkrajšem času s svobodnimi volitvami omogočile nove vlade, ki bodo odgovarjale ljudski volji, d) da se olajša izvršitev takih volitev povsod, kjer bo treba.

Kadar bo po mnenju teh treh vlad nastalo v kaki osvobodjeni evropski državi ali državi, ki je bila satelit osi v Evropi, stanje, ki bi zahtevalo začetek take akcije v pomoč, se bodo te takoj skupno posvetovale o odredbah, ki jih bo treba izvesti, da bi bile prav opravljene dolžnosti in odgovornosti, ki jih vsebuje ta izjava. — Tako torej zapiski iz Jalte.

Rusija o potezah v Jugoslaviji ni bila samo poučena, temveč bilo to več ali manj njeno delo, ki so ga izvedli njeni učenci. V gospodarstvu bomo še pozneje ugotovili, da se je ta vpliv še dolgo ohranil. Obe zasedanji AVNOJ-a sta bili pred koncem vojne. Zapad ni mogel razbrati iz teh dveh programov, da gre za absolutni primat komunistične partije, da so bile še prav v teh programih zahtevane dovolj jasne poti, da bo v Jugoslaviji tudi še po vojni tekla kri, da se bodo dogajale krivice, da bo ta nova Jugoslavija sovjetski privrženec.

Da ne bi zapadni politiki pozabili teh zapiskov, si ne morem misliti. Da ne bi poznali načelnosti komunistov, tudi ne morem verjeti. Smešno je pač, ko človek bere resolucijo, kjer stoji — c) da se oblikujejočasne vlade, ki naj bodo široke in sestavljene iz zastopnikov vseh demokratičnih elementov med prebivalstvom. S tem so se lepo poklonili komunistom, ki so ostali tako osamljeni demokrati. Ni se čuditi potem, da so tem "demokratom" dali še 10.000 moz in fantov v zakol in da tem ljudskim demokratom", ki so že takoj v prvih dneh zaprli vse sebi nevarne, niso gledali na prste.

Pošteni demokrati so odprli pot. In danes je ustvarjeno mnenje, da je to brez odgovornosti. Ah, mogoče je bilo malo ponesrečenja in da se to popraviti ne da. Čemu pa obstojajo Združeni narodi danes? Da se ščitijo krivice?

Reci danes, da se v notranje razmere ne vtikamo, krivica s tem še ni oprana. Velesile so takrat podpisale — predpisale usodo narodom — zakaj jih niso tudi takrat pustile in bi se rešilo drugače!

Kdo bi dvomil, rakšen bo izid. Brzovjavo je podprla samo ena veselila, in logično, da je podprla svojo stran. Rdeča armada je bila na jugoslovanskih tleh. Še dve leti je takorekoč diktirala, kako se mora ordinirati. Kje je bil takrat Zapad?

Narod je čakal-a zaman. Narod čaka še danes, ker računa na pravico, da je to še vedno možno korigirati — in čaka spet zaman!

Svet živi zopet v sugeriranem ozračju vzhoda, ki vpije po mirnem sožitju, nevtikavanju v notranje razmere, da si s tem pridobi časa za nov naval. Toda tokrat bo odneslo Zapad.

Smešno, ali mislite, da se Vzhod pripravlja v tem miru za nebeško kraljestvo? Prav nesprotno! Komunizem uči, da naj bo to za zapadne mračnjake, oni pa hočejo posesti zemljo. In uspelo jim bo, če se ne zganemo. Popolno pravico imamo.

To so bili osnutki velikih stvari. V tem ozrju je začela Jugoslavija novo pot.

Razočarani narodi so z utrditvijo te oblasti obsojeni na propadanje in igračkane dveh velikih blokov. Da so to strahotnejše posledice kot so bili umori in zapori ter emigracija, bom skušal prikazati v nadaljnjem pisanju.

ŠE VEDNO VIHARNI DNEVI

Politična revolucija ni bila še zaključena s koncem vojne, s pobojem masovnih žrtv in z žrtvijo emigracije, temveč smemo reči, da se dogaja še danes.

Vendar moremo reči, da stopi v določenem času v ozadje - ko so bile volitve že izvršene - in na njeno mesto stopi socialna revolucija. Delovnim množicam so morali dati tisto, kar so jim že toliko let obljubljali. "Tovarnarje, veletrgovce, cerkvene bogataše, kulake, in izžemalce vseh vrst-na cesto", tako je vpila nahujskana množica; meni se upira, da bi rekel delovna množica.

Bal sem se, da bo še enkrat zaropotalo. Na eni strani divja množica, na drugi strani ljudje, ki niso imeli prav nič strahu, ampak toliko več srda in gneva nad vsem tem. Ljudje so bili pripravljani udariti, boriti se vsaj za svoj zadnji košček-videl sem heroizem-toda, ker je bil Rus v soseščini, bi bil vsak tak poizkus brez pomena. Nove žrtve in s temi je bilo treba štediti. Toda narod je videl, kako Rusija podpira svoje interese, da se izvede morija in razdejanje narodnega premoženja do kraja, zaman pa je pričakoval, da bi kdo od Zapada posredoval, da bi se dogodki odvijali v korist ljudstva.

Narod je upal, da se bo svetovna javnost vzdrnila, toda spoznati, je moral da srce človeško tako malo čuti z bližnjim, da se srce velikega ne meni za "njemaniče".

Toda narod ni vedel-to so mu zamolčali-da sta bili še dve podpisnici dolžni zasledovati dogodke pri narodih, katerim so predpisali bodočnost. Mladi rod, ki se sedaj prebuja, se čuti prodanega. Niso ga očetje prodali svetovnemu komunizmu, temveč so bili po zaslugi svetovne diplomacije

prodani in izročeni narodnim izrodkom, ki jim ni bilo za narod, ampak za komunistično idejo, od katere so bili plačani in kateri so morali služiti. Že sami pojavi, zlorabljeni narodna čustva, ki sem jih že prej omenil, dovolj jasno govorijo mladim v Jugoslaviji, da smo na tej poti. In upreti se temu ne moremo, ker smo ponovno vpreženi v mednarodni voziček. Breznačelnost mednarodne politike, ki se mora maščevati

S temi dejstvi so delilci dobro računali. Človek jih je občudoval pri njihovem delu. Zakoni so nastajali kot gobe po dežju.

Proč s kapitalisti tovarnarji, proč z veletrgovci, razlastitev veleposesti cerkve. - Prvi korak! Če so bili tuje rodn, so jim dali še potno dovoljenje za izselitev. Ostalim pa miren počitek v brezskrbnosti, kajti upravljanje nad bogastvom so sedaj prevzeli drugi. Kdo ne bi mogel prešteti milijone zdaj sem zdaj tja, so si mislili politični hujskači.

Ko se je to pomirilo, so vzpostavili trgovsko mrežo, ki je pometla s poslednjim trgovčičem na vasi. Da so mu vzeli dovoljenje, to je se umevno, toda da so mu prišil vzlet blago ki je še bilo v prometu in tudi blago, ki je bilo namenjeno za družinske namene, da so podržavili tudi nepremičnine, ki je bila edina eksistenca teh trgovčičev, to pa že ni bilo več tako umljivo in zavrelo je ponovno. Človek je že mislil, da bi moglo kaj nastati, toda počasi se je spet poleglo. — Drugi korak!

Dolgo so morali čakati, da so spet obvladali položaj, da bi mogli iti spet korak naprej.

Če prav so morali že videti, da so posledice slabe, niso odnehali. Šli so svojo pot. Ljudje so dobili vtis, da je načrt izdelan do kraja, da ga bo treba izvesti, da je celo pod pritiskom od zunaj, kajti nikogar niso motile te posledice, ampak naši "verniki-partijski" so trdno verovali-to je njih edina vera-da se komunistična ideja ne more zmotiti, le izvesti jo je treba do konca. Obsedeni od te vere seveda niso gledali na posledice, ampak so slepo poslušali ukaze in širili propagando, da je to samo prehodnega značaja.

Tretji korak! Zupnijska zemlja naj bo prvi zametek - vabilo za vrabce - kmečkih zadrug v vseh krajih. Tem se priključujejo takoj kmečki prostovoljci. Manjša samostanska posest, ki je ni še uničil prvi val, je bila sedaj odpravljena in je služila prvim zametkom. V to obdobje štejemo tudi posestva manjših graščin po Dolenjski in Gorenjski ter razlastitev viničarskih gospodov na Štajerskem. Zanimiva bodo ta raziskovanja, ko bodo človeku datumu še mnogo več povedali, če jih bo znal brati, kajti takrat bo lahko še enkrat hodil po stopinjah križvega pota slovenskega naroda.

Poslednji-četrti korak Kmet sam dolgo ni čutil pritiska za kolektivizacijo. Gledal je, kaj se dogaja okoli njega. Predpisano ali pa po nujnosti je moral že vseskozi dajati državi poleg davka tudi naturalije. Ta obremenitev ni bila majhna, bila je brezobzirna, kmet je ječal pod temi bremenimi, toda njegove privatne lastnine se ni še nihče dotaknil. Vročekrvneži so seveda že stegovali jezike in roke, toda kdo jih ne bi razumel?

Kmet se je pripravljala na ta udarec. Gluh je postal za vsako propagando, verjel ni niti sosedu, zaprt sam vase je sklenil, da razlastitve ne podpiše, četudi ga prisilijo, da pogine na svoji grudi. V tem pričakovanju so se kovali trdni značaji, ki so mogli v času, ko jim je klenkalo zadnje uro, zdržati in tudi biti zadostno složni.

Prav ti privatniki so bili edin, ki so se po svojih močeh spomnili ljudi, ki so jih postavili na cesto. Nihče ni vprašal, kaj so ti ljudje bili prej do njih-sedaj so bili v stiski-in pomagali so jim. Občudoval sem v mojem okolju nastajanje novih prijateljskih vezi. Temu heroizmu bodoči pisatelj ne bo smel ostati dolžen.

Ponoči so vozili v župnišče najnujnejši živež, skrivaj so nosili družinam v graščine, samostanom in trgovskim družinam, ki so mogle v teh časih dati le kakšne kose neprodanih stvari: sestre rožne vence in molitvenike, večji samostani kozarček zdravil. V tako občestvo se je zatekel slovenski narod, ko je razsajala revolucija.

Mnogi so stradali, mnogi niso imeli dostopa do zdravniške pomoči vsi ti premnogi so bili že brez močil v času, ko so hoteli pritegniti kmeta kot zadnjega činitelja v socialistični odsek.

Mislili so, da bodo s tem igranje opravili, toda so se pošteno uštel. Ker je kmet še danes srčika slovenskega naroda, čeprav je že v manjšini, ki pa najbolj zvosto ohranja izročilo slovenskega naroda, predstavlja živelj, ki bo preživel in zmagal nad komunistično vihro. Zato jim bom posvetil poseben odstavek.

(Nadaljevanje prihodnjič)